

De kleine ondernemingen

Algemeen

De kleine ondernemingen, met uitzondering van een btw-eenheid, waarvan de in België gerealiseerde jaaromzet niet meer bedraagt dan 25.000 EUR (met ingang van 1 januari 2016; Bericht FOD Financiën, 2 december 2015. Wet van 6 december 2015 (BS 17 december 2015, eerste editie). Uitvoeringsbesluit van 10 december 2015 (PB L nr. 330 van 16 december 2015, 51). KB van 18 december 2015 (BS. 24 december 2015).) kunnen belastingvrijstelling genieten voor de levering van goederen en diensten die ze verrichten ([art. 56bis WBTW](#)).

- Deze btw-plichtigen kunnen de btw geheven van de goederen en de diensten die ze gebruiken voor het verrichten van hun handelingen niet in aftrek brengen ([art. 56bis, § 5, eerste lid WBTW](#)). Zij mogen evenmin op enigerlei wijze btw op hun facturen of op ieder als zodanig geldend stuk vermelden.

Deze vrijstelling is onder meer niet van toepassing op de verkoop van nieuwe gebouwen en nieuwe voertuigen in het kader van hun economische activiteit.

- Een vrijgestelde kleine onderneming wordt voor de btw geïdentificeerd en ontvangt een btw-identificatienummer dat wordt voorafgegaan door de letters BE.

- Het [KB nr. 19 van 29 juni 2014](#), hetwelk het KB nr. 19 van 31 december 1992 vervangt met ingang van 1 april 2014, geeft uitvoering aan het [art. 56bis WBTW](#).

De Administratie heeft een update 2015 gepubliceerd van haar brochure "9 vragen omtrent de vrijstellingsregeling van belasting voor kleine ondernemingen" (Bericht dd. 29.04.2015).

- De Administratie publiceerde de [Circulaire dd. 25.08.2014](#) inzake de vrijstellingsregeling voor de kleine ondernemingen.

Definitie

Als kleine ondernemingen worden aangemerkt, de btw-plichtigen van wie de in België gerealiseerde jaaromzet niet meer bedraagt dan 25.000 EUR (15.000 EUR tot 31 december 2015 - 5.580 EUR tot 31 maart 2014). Ten aanzien van ondernemingen die een activiteit aanvangen in de loop van een kalenderjaar dient het drempelbedrag proportioneel te worden verminderd naar rato van het aantal kalenderdagen verstreken tussen 1 januari van het betrokken kalenderjaar en de datum van aanvang van de activiteit van de onderneming ([art. 56bis, § 1, tweede lid](#)).

- De kleine onderneming kan om het even welke juridische vorm hebben: natuurlijk persoon, personenvennootschap, kapitaalvennootschap, vereniging, openbare instelling, ...

- Het begrip "jaaromzet" doelt op de omzet die een onderneming gedurende een jaar behaalt in de EU-lidstaat waar zij is gevestigd ([H.v.J. dd. 26.10.2010](#)).

- januari 2013 is België gemachtigd om btw-plichtigen met een jaaromzet van niet meer dan 25.000 EUR van de btw vrij te stellen (Uitvoeringsbesluit van de Raad dd. 22.01.2013, gewijzigd bij Uitvoeringsbesluit van 10 december 2015 (PB L nr. 330 van 16 december 2015, 51).

Uitsluiting van de vrijstellingsregeling

- Kunnen geen gebruik maken van de vrijstellingsregeling voor het geheel van hun activiteit:
  - de btw-eenheden ([art. 4, § 2 WBTW](#));
  - de ondernemingen die, op niet incidentele wijze handelingen verrichten bestaande uit werk in onroerende staat ([art. 19, § 2, tweede lid WBTW](#)) en ermee gelijkgestelde handelingen ([art. 20, § 2 KB nr. 1](#));
  - de exploitanten van een inrichting waar regelmatig maaltijden worden verbruikt alsmede de traiteurs die regelmatig cateringdiensten verrichten en die gehouden zijn aan hun klant een kasticket uit te reiken dat afkomstig is van een geregistreerd kassasysteem (GKS);
  - de ondernemingen die, op niet incidentele wijze, leveringen verrichten van oude materialen, van oude materialen ongeschikt voor hergebruik in dezelfde staat, van industrieel en niet-industrieel afval, van afval voor hergebruik, van gedeeltelijk verwerkt afval en van schroot ([art. 56bis, § 2 WBTW](#)).
- Daarnaast zijn volgende handelingen uitgesloten van de vrijstellingsregeling:
  - de overdrachten onder bezwarende titel door toevallige belastingplichtigen van nieuwe gebouwen opgericht of verkregen met toepassing van de btw ([art. 8, § 1 WBTW](#));
  - de vestigingen, de overdrachten of wederoverdrachten door toevallige belastingplichtigen van zakelijke rechten, andere dan het eigendomsrecht, op onroerende goederen ([art. 8, §§ 2 en 3 WBTW](#));
  - de toevallig verrichte leveringen onder bezwarende titel van nieuwe vervoermiddelen naar een andere EU-lidstaat ([art. 39bis, eerste lid, 2° WBTW](#));
  - de leveringen door een visser van zijn vangst in de gemeentelijke vismijnen van de aanvoerhavens ([art. 58, § 2 WBTW](#));
  - de leveringen van tabaksfabrikaten (sigaretten, roltabak, enz.) ([art. 58, § 1 WBTW](#));
  - de handelingen waarvoor de btw opeisbaar is in België en welke verricht worden door btw-plichtigen die niet in België zijn gevestigd;
  - de handelingen verricht op verborgen wijze, met name de niet aangegeven handelingen (het ingevolge een controle vastgesteld bijkomend omzetcijfer is dus uitgesloten van de vrijstellingsregeling en is aan de btw onderworpen) en de ongeoorloofde handelingen (deze zijn bij wet verboden of in strijd met de goede zeden of de openbare orde) ([art. 56bis, § 3 WBTW](#)).

Bepaling omzet

Exclusief btw

- De omzet die als maatstaf dient voor de bepaling van de 25.000 EUR (15.000 EUR tot 31 december 2015 - 5.580 EUR tot 31 maart 2014) wordt gevormd door het bedrag, exclusief btw, van de belaste leveringen van goederen en diensten, en van bepaalde door het WBTW vrijgestelde handelingen ([art. 56bis, § 4 WBTW](#)).

Op te nemen

- Handelingen die in aanmerking dienen te worden genomen bij de berekening van het omzetcijfer zijn:
  - de leveringen van goederen en de dienstverrichtingen die onderworpen zijn aan de btw indien verricht door een btw-plichtige onderworpen aan de normale of forfaitaire btw-regeling;

- de leveringen van goederen en de dienstverrichtingen die vrijgesteld zijn wegens uitvoer, intracommunautaire levering, ... ([art. 39 tot 42 WBTW](#));
- de handelingen met betrekking tot onroerende goederen bedoeld in [art. 44, § 3, 1° en 2° WBTW](#);
- de bank- en financiële verrichtingen bedoeld in [art. 44, § 3, 5° tot 11° WBTW](#);
- de verzekerings- en herverzekeringsverrichtingen bedoeld in [art. 44, § 3, 4° WBTW](#).

De handelingen m.b.t. onroerende goederen, bank- en financiële verrichtingen en de verzekerings- en herverzekeringsverrichtingen moeten niet opgenomen worden wanneer ze het karakter van een

- bijkomstige handeling (handelingen samenhangend met andere handelingen) hebben ([art. 56bis, § 4, eerste lid WBTW](#)).

Uit te sluiten

- De navolgende handelingen komen niet in aanmerking bij de berekening van het omzetcijfer:
  - de overdracht van bedrijfsmiddelen;
  - de handelingen die van de vrijstellingsregeling zijn uitgesloten (zie [Uitsluiting van de vrijstellingsregeling](#));
  - de handelingen verricht door landbouwondernemers onderworpen aan de bijzondere landbouwregeling ([art. 57 WBTW](#));
  - de handelingen die krachtens [art. 44, §§ 1 en 2 WBTW](#) zijn vrijgesteld (geneesheren, ziekenhuizen, scholen, ...);
  - de handelingen die krachtens [art. 44, § 3, 3°](#) (contracten van uitgave) of [12°](#) (levering van postzegels) WBTW zijn vrijgesteld;
  - de handelingen die plaatsvinden in het buitenland ([art. 56bis, § 4, tweede lid WBTW](#)).

Onverdeeldheid/Vereniging

- Wanneer verscheidene personen in onverdeeldheid of in vereniging een beroepswerkzaamheid uitoefenen, dient er voor de bepaling van de omzet rekening te worden gehouden met het jaarlijks totaalbedrag van de omzetcijfers die ze gezamenlijk realiseren.
- Wanneer daarentegen echtgenoten een onderscheiden beroepswerkzaamheid uitoefenen, wordt afzonderlijk rekening gehouden met de werkzaamheid van ieder van de echtgenoten, ongeacht hun huwelijksvoorwaarden.

Aanvang activiteit

- De nieuwe onderneming moet het omzetcijfer ramen dat ze in de loop van het jaar van oprichting verwacht te realiseren. Wanneer haar activiteit aanvangt in de loop van een kalenderjaar moet de vrijstellingsdrempel verminderd worden naar rato van het aantal verstreken kalenderdagen te rekenen vanaf 1 januari van het betreffende kalenderjaar tot de datum van aanvang van haar activiteit.

De btw-plichtige die een economische activiteit aanvangt, is onderworpen aan de vrijstellingsregeling wanneer hij, onder controle van de Administratie, in de aangifte van aanvang van werkzaamheid verklaart dat zijn werkzaamheid naar alle waarschijnlijkheid zal voldoen aan de gestelde voorwaarden. Wanneer uit de omstandigheden duidelijk blijkt dat aan de voorwaarden gesteld voor de toepassing van de vrijstellingsregeling niet zal worden voldaan, beslist de Administratie dat de btw-plichtige onderworpen is aan een andere btw-regeling, en zulks ongeacht de verklaring van de btw-plichtige.

Optie

Algemeen

- De btw-plichtige die aan de gestelde voorwaarden voldoet om te genieten van de vrijstellingsregeling kan opteren voor de normale regeling van de btw of de forfaitaire regeling van [art. 56, § 1 WBTW](#) (zie [Forfaitaire belastingplichtigen](#)) ([art. 56bis, § 6 WBTW](#)).

Vorm optie

- Deze optie moet worden uitgeoefend bij een ter post aangetekende brief gericht aan het hoofd van het btw-controlekantoor waaronder de btw-plichtige ressorteert. Die optie heeft uitwerking te rekenen vanaf het verstrijken van de maand na die waarin de brief wordt verzonden.
- Vóór 1 januari van het derde jaar na dat waarin de optie uitwerking heeft gehad kan de btw-plichtige niet opnieuw overgaan naar de vrijstellingsregeling voor kleine ondernemingen.

Tijdstip

- Van die wijziging in de btw-regeling moet vóór 15 december bij een ter post aangetekende brief kennis worden gegeven aan het hoofd van het btw-controlekantoor waaronder de btw-plichtige ressorteert. Die wijziging heeft uitwerking met ingang van 1 januari van het volgend jaar.

Verval vrijstellingsregeling

Overschrijding drempel

- Wanneer het totaalbedrag van de omzet, in de loop van een kalenderjaar, meer bedraagt dan 25.000 EUR (15.000 EUR tot 31 december 2015 - 5.580 EUR tot 31 maart 2014), is de kleine onderneming onderworpen aan de normale regeling of eventueel aan de forfaitaire regeling van [art. 56 WBTW](#), vanaf de eerste handeling, in haar geheel genomen, waarvoor het bedrag van 25.000 EUR (15.000 EUR tot 31 december 2015 - 5.580 EUR tot 31 maart 2014) wordt overschreden.

Kennisgeving

- De kleine onderneming is ertoe gehouden, op het ogenblik van de overschrijding van de drempel, het hoofd van het btw-controlekantoor waaronder ze ressorteert hiervan onmiddellijk kennis te geven bij ter post aangetekende brief waarin ze eventueel preciseert te opteren voor de forfaitaire regeling indien ze aan de voorwaarden voldoet voor de toepassing van die regeling. Bij afwezigheid van een dergelijke optie zal ze onderworpen zijn aan de normale regeling.

- Indien de overschrijding van het bedrag van 25.000 EUR (15.000 EUR tot 31 december 2015 - 5.580 EUR tot 31 maart 2014) uitzonderlijk is en niet meer bedraagt dan 10 %, kan het voordeel van de vrijstellingsregeling behouden worden. Het bedrag is aldus vastgesteld op 27.500 EUR (zie [PV 312 dd. 28.04.2015](#)).

Keuze voor toepassing vrijstellingsregeling

Vaststelling drempel

- Indien tijdens het verstreken kalenderjaar de jaaronzet van een btw-plichtige, die niet is onderworpen aan de vrijstellingsregeling, niet meer bedraagt dan 25.000 EUR (15.000 EUR tot 31 december 2015 - 5.580 tot 31 maart 2014) is de btw-plichtige enkel onderworpen aan de vrijstellingsregeling van btw vanaf 1 juli van het volgend jaar wanneer hij daar uitdrukkelijk voor opteert (art. 2, § 2 KB nr. 19).

Kennisgeving

- De btw-plichtige die niet wenst te genieten van de vrijstellingsregeling dient daarvan het hoofd van het btw-controlekantoor waaronder hij ressorteert, vóór 1 juni, bij ter post aangetekende brief, per e-mail of per fax in kennis te stellen.
  - Voorbeeld*
Een onderneming die in de loop van 2015 een omzet heeft gerealiseerd van maximaal 25.000 EUR, exclusief btw, en die voldoet aan alle besproken voorwaarden, zal enkel onderworpen worden aan de vrijstellingsregeling met ingang van 1 juli 2016 wanneer zij uitdrukkelijk hiervoor opteert. Zij moet dit meedelen aan het voor haar bevoegde btw-controlekantoor vóór 1 juni 2016.
- De btw-plichtige die wenst te genieten van de vrijstellingsregeling van btw vanaf 1 januari van het volgend jaar kan daartoe een aanvraag indienen bij het hoofd van het btw-controlekantoor waaronder hij ressorteert in de loop van het laatste kwartaal maar vóór 15 december van het lopend jaar.
  - Voorbeeld*
Een onderneming mag in de loop van het laatste kwartaal 2015, maar vóór 15 december 2015, de overgang vragen naar de vrijstellingsregeling met ingang van 1 januari 2016.
- De aanvraag moet worden verricht bij een ter post aangetekende brief waarin tevens melding moet worden gemaakt van de omzet van de eerste drie kwartalen van het lopend jaar, alsmede een raming van de omzet van het vierde kwartaal.

Formaliteiten

Facturen

- Op de facturen of op de als zodanig geldende stukken die de kleine onderneming uitreikt voor de door haar geleverde goederen of verrichte diensten mag de btw, onder welke vorm dan ook, niet worden vermeld en dient de vermelding te worden aangebracht: 'Bijzondere vrijstellingsregeling kleine ondernemingen' ([art. 56bis, § 5, tweede lid WBTW](#))

Factuurboeken

De kleine onderneming onderworpen aan de vrijstellingsregeling is ontheven van het houden van een inkomend en een uitgaand factuurboek voor zover zij de ontvangen facturen en stukken en de dubbels van de uitgereikte facturen en stukken bewaart volgens een ononderbroken reeks nummers, toegekend bij de ontvangst ervan indien het inkomende facturen betreft en toegekend naarmate van hun uitreiking indien het uitgaande facturen betreft ([art. 14, § 4 KB nr. 1](#)).

Indien de btw-plichtige onderworpen aan de vrijstellingsregeling gebruikmaakt van deze ontheffing dient hij het boek te houden bedoeld in [art. 14, § 5 KB nr. 1](#), waarin de handelingen worden ingeschreven waarvoor hijzelf gehouden is tot betaling van de btw aan de Schatkist (zie [Bijhouden van een register waarin alle stukken voor de handelingen waarvoor zij schuldenaar zijn van de btw worden opgetekend](#)).

- In dit boek worden de facturen en stukken ingeschreven met betrekking tot:
  - intracommunautaire verwervingen die belastbaar zijn in België;
handelingen waarvoor de aan de vrijstellingsregeling onderworpen btw-plichtige optreedt als ontvanger van de dienst, en waarbij hij ertoe gehouden is de btw te betalen krachtens [art. 51, § 2 WBTW](#) (zie [Algemeen](#));
  - handelingen waarvoor de aan de vrijstellingsregeling onderworpen btw-plichtige optreedt als medecontractant van de niet in België gevestigde btw-plichtige en waarbij hij ertoe gehouden is de btw te betalen overeenkomstig de bepalingen van art. 5 KB nr. 31.

Dagontvangstenboek

- De ontvangsten moeten globaal van dag tot dag worden ingeschreven in het dagontvangstenboek.

Jaarlijkse opgave afnemers- belastingplichtigen

De kleine onderneming die op 31 december de vrijstellingsregeling van btw toepast, moet vóór 31 maart van het volgend jaar de Administratie in kennis stellen van het totaalbedrag van de omzet, gerealiseerd in de loop van het voorgaand kalenderjaar. Indien zij haar activiteit heeft aangevangen tijdens dat jaar, moet zij tevens opgeven gedurende welk tijdvak zij die werkzaamheid heeft uitgeoefend.

- Deze gegevens moeten worden vermeld in het daartoe bestemde kader van de jaarlijkse opgave der afnemers-belastingplichtigen die de kleine onderneming bij de Administratie moet indienen (zie [Aanvullende verklaring door 'kleine ondernemers'](#)). Dit kan elektronisch via de toepassing Intervat of op papier.

Intracommunautaire handelingen

Verwervingen

De intracommunautaire verwervingen van goederen verricht door vrijgestelde btw-plichtigen zijn niet onderworpen aan de btw in België voorzover het bedrag hiervan gedurende het lopende kalenderjaar of het vorige kalenderjaar niet hoger is dan 11.200 EUR ([art. 25ter, § 1, tweede lid, 2°, b en c WBTW](#)). De vrijgestelde btw-plichtige heeft nochtans de mogelijkheid te opteren voor de btw-heffing van zijn intracommunautaire verwervingen, zelfs indien hij voornoemd bedrag niet bereikt (zie [Optie](#)).

Leveringen

De vrijstelling voorzien voor de intracommunautaire leveringen van goederen door btw-plichtigen is niet van toepassing indien zulke leveringen worden verricht door btw-plichtigen onderworpen aan de vrijstellingsregeling.

- De leveringen zijn 'alle belastingen inbegrepen'. Een uitzondering bestaat voor de intracommunautaire levering van nieuwe voertuigen (zie [Verkoop van een nieuw vervoermiddel](#)).

Diensten

De plaatsbepalingsregels die van toepassing zijn sinds 1 januari 2010 hebben tot gevolg dat een vrijgestelde kleine onderneming voor het merendeel van de diensten die voor haar worden verricht door btw-plichtigen die

- niet in België zijn gevestigd, schuldenaar zal zijn van de Belgische btw die moet worden aangegeven via een bijzondere btw-aangifte.

De Administratie publiceerde een verduidelijking inzake de wijzigingen betreffende de plaats van diensten en de samenhangende verplichtingen met ingang van 1 januari 2010 die van belang zijn voor de vrijgestelde kleine ondernemingen ([Informaties en mededelingen dd. 11.12.2009](#)).

Overgang naar normale regeling

Teruggaaf btw

- De btw-plichtige die niet langer onderworpen is aan de vrijstellingsregeling en overgaat naar de normale regeling of, eventueel, naar de forfaitaire regeling van [art. 56 WBTW](#), kan teruggaaf verkrijgen van de btw geheven:
  - van de andere goederen dan bedrijfsmiddelen, die nog niet werden vervreemd en van de diensten die nog niet werden gebruikt bij de wijziging van btw-regeling;
  - van de bedrijfsmiddelen die bij de wijziging nog bestaan, voor zover die goederen nog bruikbaar zijn en het herzieningstijdvak niet is verstreken (zie [Herziening van de aftrek met betrekking tot bedrijfsmiddelen](#)).

Inventaris

- De teruggaaf is afhankelijk van de indiening bij het bevoegde btw-controlekantoor, binnen drie maanden vanaf de wijziging van belastingregeling, van een inventaris van de voorraad op het tijdstip van die wijziging en van een staat van de op dat tijdstip nog bruikbare bedrijfsmiddelen. Die stukken worden opgemaakt in drie exemplaren waarvan er twee bestemd zijn voor het controlekantoor.
- Ze moeten op een gedetailleerde wijze vermelden:
  - de goederen en diensten die in aanmerking worden genomen voor het berekenen van de voor teruggaaf vatbare btw;
  - de datum waarop die goederen werden geleverd en die diensten werden verstrekt aan de btw-plichtige;
  - het nummer van de aankoopfactuur of van het invoerdocument;
  - de maatstaf van heffing waarover ze met de btw werden belast;
  - en het bedrag van de terug te geven btw.

Omvang teruggaaf

- De teruggaaf wordt slechts toegestaan in de mate waarin de btw-plichtige de aftrek had kunnen verrichten bij toepassing van de [art. 45 tot 49 WBTW](#), indien hij op het tijdstip van de wijziging in de btw-regeling de hoedanigheid van btw-plichtige had verkregen.

Uitoefening recht op teruggaaf

- De btw-plichtige oefent zijn recht op teruggaaf uit bij het indienen van de aangifte met betrekking tot de handelingen van de laatste maand van het kalenderkwartaal na dat waarin de bedoelde inventaris en staat bij het btw-controlekantoor werden ingediend.

Overgang naar de vrijstellingsregeling

Herziening btw

- De btw-plichtige die niet langer onderworpen is aan de normale regeling of aan de forfaitaire regeling van [art. 56 WBTW](#) en overgaat naar de vrijstellingsregeling voor kleine ondernemingen, herziert de door hem verrichte aftrek van de btw geheven:
  - van de andere goederen dan bedrijfsmiddelen, die nog niet werden vervreemd en van de diensten die nog niet werden gebruikt bij de wijziging van btw-regeling;
  - van de nog bruikbare bedrijfsmiddelen die op dat tijdstip bestaan en waarvan de oorspronkelijke aftrek het voorwerp uitmaakt van een herziening.

Omvang herziening

- De overgang naar de vrijstellingsregeling wordt gelijkgesteld met het verlies van de hoedanigheid van btw-plichtige voor de toepassing van [art. 49, 3° WBTW](#) (zie [Indien iemand de hoedanigheid van belastingplichtige verliest](#)).
- Het bedrag van de terug te storten btw wordt bepaald op basis van een inventaris van de voorraad op het tijdstip van de wijziging van btw-regeling en van een staat van de op dat tijdstip nog bruikbare bedrijfsmiddelen. Die stukken worden opgemaakt in drie exemplaren waarvan er twee bestemd zijn voor het bevoegd btw-controlekantoor.
- Ze moeten op een gedetailleerde wijze vermelden:
  - de goederen en diensten die voor herziening vatbaar zijn;
  - de datum waarop die goederen werden geleverd en die diensten werden verstrekt aan de btw-plichtige;
  - het nummer van de aankoopfactuur of van het invoerdocument;
  - de maatstaf van heffing waarover ze met de btw werden belast;
  - en het bedrag van de terug te storten btw.
- Deze stukken moeten binnen de maand vanaf de wijziging van btw-regeling worden ingediend bij het bevoegd btw-controlekantoor.

Auteur(s)

Marc Govers - Patrick Wille

mnco12585482